

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, 1680

65. An Inquisitores possint permittere, vt iudices laici assistant tantum in
causis Fidei? Ex part. 4. tract. 8. resolut. 105.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76372](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76372)

Et Potestate Inquisitorum. &c. Ref. LXV. &c. 44 r

se deve hazer el auto de la fe, el qual se notifique a los Cabildos de la Iglesia y Ciudad, y adonde se halla audiencia Presidente y Oidores los quales sean combidados para que acompañen segun la costumbre de cada parte.] Ita ibi.

2. Sed ad ornatum dictorum verborum vide Salzedum in pract. criminal. Diaz cap. 114. lib. 1. ubi ita ait: Fuit aliquando controversum, an in die festo traditio Curie seculari facienda est: & omni pratermissa disputatione semper mihi eorum Inquisitionum ritus placuit, in quibus huiusmodi sententiarum diebus festis solent pronunciari. Nam, ut scribit Io. Andreas in cap. ut commissi, de heret. in 6. expedit multitudinem populi congregari ad videndum reorum cruciatus & penas, & inde discant timere homines, & a malo committendo longe repellantur. Unde valde conveniens videatur, ut hoc publice & diebus festis fiat, & forte propter hoc in Hispania nostra publico fidei actu diebus festis solet celebrari, quæ actio tanta auctoritate & maiestate celebratur, ut videatur horrendum ac tremendum spectaculum, & sit veluti imago futuri iudicii, quo nihil esse potest ad terrorem incutendum aptius, ex quo plures utilitates oriuntur. Ita Salzedus, & revera ita est. Vide Paramum de origin. Inquisit. lib. 3. quest. 4. num. 36.

RESOL. LXV.

An Inquisitores possint permittere, ut iudices laici assistant tantum in causis fidei? Ex part. 4. tractat. 8. Ref. 105.

§. 1. Cias amice Lector quodd Venetiis, ut patet apud Thuanum lib. 4. histor. anno 1548. & Michaëlem Roussel in hist. Pontif. juris, lib. 6. cap. 4. n. 19. & in toto eorum dominio cum Inquisitore assistit unus ex Senatoribus, & firmiter credo hoc ibi fieri ex privilegio, seu permissione Pontificis, nam aliter factum non approbo, quia Inquisitores non possunt hoc iudicibus laicis permittere, & ideo Michaël Zarnardus in direct. Theol. p. 1. prac. 1. cap. 6. quest. 29. sic asserit. Iudices laici non possunt ullo modo de causis hæreticorum cognoscere, intellige iudicando, & assistendo, ex permissione fieri potest, non ut votum decisivum in sententiis contra hæreticos latis habeant, sed tantum assistentiam, ut sint certi, quod iuste contra hæreticos proceditur, quod nec etiam permittendum est, nisi ubi Pontifex hoc permittit. Ita Zarnardus.

RESOL. LXVI.

An per illa verba textus in cap. accusatus, non se intromittant, sed relinquunt suis iudicibus puniendos, possint Inquisitores relinquere reum simpliciter, & non remittere iudicibus, ut illum puniant? Ex p. 4. tr. 8. Ref. 111.

§. 1. Respondeo affirmativè, & ita docet Emanuel de Valle de Moura in opuscul. de incantat. sect. 3. cap. 6. num. 10. ubi sic ait: Verba illa textus, non se intromittant, sed relinquunt suis iudicibus puniendos, videntur intelligi ita, ut si prima facie non appareat in sortilegio manifestus sapor, non possunt Inquisitores cognoscere, sed teneantur relinquere reum intactam aliis iudicibus. Si verò ea qualitas apparuit, & cognoverunt, prævioque examine invenerunt, non subesse talem saporem, seu suspicionem, teneantur reum dimittere, impunitum, quantumvis eis

constet de delicto, sicut cum ob blasphemiam quæ videbatur hæreticalis, res examinatur, vel reus capitur, & prævio examine reperitur quidem blasphemasse, sed non hæreticaliter, teneantur reum dimittere, non quidem remittendo illum ad alios iudices, ut eum puniant pro tali delicto, sed eum simpliciter relinquendo? juxta prædictum verbum, relinquunt id est, dimittant, & non impediant, Iudex autem ad quem punitio spectaverit, poterit & tenebitur cognitionem rei assumere, & consilio sibi quoddam sacrum Tribunal eum propterea tantum dimisit, quia delictum non qualificabatur hæresis suspicione, poterit procedere. Ita ille. Sed quia vix sortilegus non misceat, vel credit aliquid sapiens hæresim manifestè regulariter ejus punitio pertinet de jure ad Inquisitores. Sed, ut supra dictum est, de jure novo per Constitutionem Sixti V. Inquisitorum jurisdictio magis in hoc ampliatur.

RESOL. LXVII.

An Inquisitores possint relaxare aliquem brachio seculari inconsulto Supremo Senatu Inquisitionis?

Et an in Hispania sancitum sit, quod Inquisitores particulares nullum Religiosum, nullumve Nobilem, aut aliqua ratione insignem comprehendant, quin prius certiores faciant Inquisitorem Generalem, & ejus Supremum Senatum? Ex p. 4. tr. 8. Ref. 121.

§. 1. Respondeo negativè, per verba Instructionis Toletanæ anno 1561. num. 66. ubi sic ait: [Officiendose casos muy graves no se deven executar los votos de los Inquisidores Ordinarios y Consultores aunque sean conformes sin consultarlo con el Consejo como se acostumbre hazer y esta proveydo.] Sic ibi. Ex quibus verbis Molina justit. tract. 5. disp. 28. num. 14. sic ait: Nullus relaxatur brachio seculari Senatu supremo inconsulto, etiam si vota Inquisitorum, Ordinarij ac consultorum omnino consentiant, quoniam id inter causas gravissimas computatur. Ita ille, qui citat Pegnam in direct. part. 3. comment. 96.

2. Notandum est etiam quod Castrus Palaus in opere morali tom. 1. tract. 4. disp. 8. punct. 13. §. 2. num. 5. in Ref. 99. §. ult. per tot. & inf. in tr. 11. ex doctrina Ref. 21. cursum in fine. asserit: In Hispania sancitum esse ut Inquisitores particulares nullum Religiosum, nullumve Nobilem, aut aliqua ratione insignem comprehendant, quin prius certiores faciant Inquisitorem generalem, & ejus supremum Senatum, missis ad eos indicibus & probationibus habitis contra talem reum, & ex eorum præscripto procedatur, & non aliter, à qua regula solum est excipiendus casus periculi, fugæ, vel alterius gravis mali. Sic ille, qui citat Molinam & Pegnam ubi supra, cum Simanca in cathol. instit. tit. 34. num. 33. & alius supradictus in Hispania circa capturam supradictarum personarum procedit ex verbis supradictæ Instructionis Toletanæ num. 5. ubi sic habetur. [Si los Inquisidores fueren conformes en la prision manden la hazer como lo tuvieren acordado y en caso que el negocio sea calificado por tocar a personas de calidad o por otros respectos consulten al Consejo.] Ita ibi. Sed nos de hoc etiam alibi supra aliqua adnotavimus.

RESOL. LXVIII.

Quomodo se gerere debeant Inquisitores, ne irregularitatem incurrant, tradendo hæreticos Curia seculari?

* Sup. in resolutionibus, quæ hie sunt inf. 405. 106. 102. & lege etiam Ref. 103. & 104.

Sup. in Resolutionibus & locis not. præteritis.

Et